

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **B. P.**

o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 lutego 2026 r.,

wniosku obrońcy o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 1 grudnia 2025 r. skazany B. P. wniósł o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. I KK 379/25. W argumentacji podniesiono okoliczności systemowe, związane z powołaniem sędziego oraz wskazano na wątpliwości co do jego bezstronności, w szczególności w zakresie kierunkowego nastawienia sędziego do podnoszonego w kasacji zarzutu dotyczącego bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek skazanego na uwzględnienie nie zasługiwał.

Na wstępie należy podkreślić, że część okoliczności przedstawionych przez wnioskodawcę nie mogła zostać rozpoznana w trybie 41 § 1 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie podkreśla się, że wątpliwość co do bezstronności sędziego nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło to tego powołania (zob. m. in. postanowienie SN z 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; postanowienie SN z 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów (postanowienie SN z 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22). W orzecznictwie wskazuje się, iż nie ma żadnych podstaw do wiązania wykonywania przez Prezydenta jego uprawnień konstytucyjnych w stosunku do każdej osoby sprawującej w Rzeczypospolitej Polskiej urząd sędziego z określoną treścią wydanych przez tego sędziego rozstrzygnięć. Sugerowanie w sposób oderwany od szczegółowych realiów konkretnego przypadku pozorów, jakoby sędzia wydanym wyrokiem chciał odwdziżyć się za powołanie na urząd sędziego jest pozbawione jakichkolwiek racjonalnych podstaw, a przez to rażąco nieuprawnione (postanowienie SN z 7 czerwca 2017 r., III KK 190/17).

Powyższe stanowisko potwierdza również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19, z którego wynika, że art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Także z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 622; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące

powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o Sądzie Najwyższym w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21).

Gdyby zatem wnioskodawca poprzestał na argumentach systemowych związanych z powołaniem SSN Stanisława Stankiewicza na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, należałoby uznać wniosek za niedopuszczalny z mocy ustawy i pozostawić bez rozpoznania. Niemniej jednak obrońca powołał się również na okoliczności faktyczne mogące stanowić podstawę wniosku o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k., co uzasadnia jego merytoryczne rozpoznanie.

Na tym tle uznać jednak trzeba, że za wyłączeniem sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza nie może przemawiać fakt podniesienia w będącej przedmiotem rozpoznania kasacji zarzutu o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Także i w tym bowiem zakresie obrońca za kluczową okoliczność wskazał tożsamość organu biorącego udział w procedurze powołania na urząd sędziego sądu orzekającego w sprawie (sędziego sądu rejonowego), bez dostrzeżenia uregulowań ustrojowych i procesowych w tym zakresie. W kontekście tego przypomnieć trzeba, że z natury przesłanek o tzw. względnym charakterze wynika konieczność oceny konkretnej sytuacji *in casu*, a wszelki automatyzm postępowania przeczyłby celom, dla których ten typ przesłanek został wprowadzony do procedur wyłączenia sędziego (wyrok TK z 20 lipca 2004 r., SK 19/02, OTK-A 2004, nr 7, poz. 67). Podzielenie zawartych we wniosku obrońcy twierdzeń niewątpliwie zaś do takiego automatyzmu by prowadziło. Przyjęcie założenia, że sam fakt poddania się procedurze konkursowej przed KRS w warunkach kwestionowanych przez stronę postępowania powoduje, że z definicji taki sędzia nie jest bezstronny i obiektywny oraz zobowiązuje go to do wyłączenia się z „góry” od udziału w rozpoznawaniu każdej podobnej do niniejszej

sprawy, w której będą podniesione podobne zarzuty, nie tylko prowadzi do konsekwencji szkodliwych z punktu widzenia sprawności i wydolności wymiaru sprawiedliwości, ale także szeroko pojmowanego interesu publicznego, sprzyjając petryfikacji składów orzekających. Takie założenie prowadzi również w sposób pośredni do kwestionowania inwestytury udzielonej sędziemu uzależniając jej skuteczność od treści zarzutów podniesionych w środkach zaskarżenia w przydzielonych mu sprawach.

Co więcej (choć na ten moment jedynie teoretycznie), podzielenie zapatrywania wnioskującego, w przypadku zarzutów jeszcze bardziej skrajnych, podważających przykładowo umocowanie Prezydenta do powołania sędziego, musiałoby prowadzić do uznania, iż żaden z sędziów – z uwagi na tożsamość sytuacji – nie może takiej sprawy rozpoznać, gdyż nie będzie stanowił sądu bezstronnego.

Przyjąć dlatego należy, iż wniosków lub żądań o wyłączenie uzasadnionych tylko okolicznościami o charakterze ustrojowym nie można uwzględniać z tego tylko powodu, iż tożsamy ustrojowy zarzut odwoławczy znajduje zastosowanie także do osób go rozpoznających. Bez zindywidualizowania poddających się ocenie sądu okoliczności podnoszonych w realiach dotyczących danej sprawy, w aspekcie związanych z nią konkretnych faktów leżących również poza płaszczyzną ustrojową, pozostają one w sferze wyłącznie teoretycznej, niepowiązanej odpowiednio ani z konkretną sprawą, od udziału w której wniosek o wyłączenie zostaje złożony, ani z określonym sędzią, którego wniosek ten dotyczy (zob. postanowienia SN z dni: 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22; 31 października 2023 r., V KK 358/23; 16 stycznia 2024 r., III KK 293/23, OSNK 2024/4/22; 11 lipca 2024 r., IV KK 142/24; 11 października 2024 r., II KO 110/24; 18 marca 2025 r., III KK 410/24).

Mając powyższe na względzie, stwierdzając brak okoliczności uzasadniających wyłączenie SSN Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie I KK 379/25, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[a.t]